NLB Banka

Дел. Бр. ______________

РАМКОВНА ПОЛИТИКА ЗА ЕКОЛОШКИ И СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ ВО НЛБ БАНКА АД СКОПЈЕ

Верзија 10.0	Примена од Октомври, 2025

Одговорност

Старател	Сектор за кредитни ризици
Ниво на одлучување	Надзорен одбор

само за интерна употреба

Политика

Рамковна Политика за еколошки и социјални аспекти

со секторски политики

во НЛБ Банка АД Скопје

Октомври 2025 година

Содржина

1. Вовед 6
2. Област на употреба и организациони единици должни да ја почитуваат 6
3. Еколошки и Социјални цели 7
3.1. Целите за одржлив развој на ОН (UN Sustainable Development Goals-SDGs) 7
3.2. Парискиот климатски договор UN Paris Agreement 7
3.3. EU Таксономија 8
4. Секторски политики – трансакции за финансирање на борбата против климатските промени (Net Zero Banking Alliance) 8
4.1. Преодни активности 8
4.2. Активности што поддржуваат 9
4.3. Net-Zero Banking Alliance (NZBA) 9
5. Секторски политики - јаглен 9
6. Секторски политики – Производство на енергија 10
7. Секторски политики – Челик и железо 11
8. Секторски Политики – Земјоделство (НЛБ Група) 11
9. Секторски Политики – Патен товарен транспорт (НЛБ Група) 12
10. MIGA прагови за Листата на забранети активности 12
11. Систем за управување со еколишкиот и социјалниот ризик (ESMS) 13
11.1. Листа на забранети активности 13
11.2. Проверка на регулаторната усогласеност (check list) 14
11.3. Категоризација на проектот 15
11.4. Проценка на ризик од ESG 15
11.4.1. Длабинска анализа на ESG ризикот 16
11.4.2. Документирање на наодите за процена на ESG ризикот 17
Наодите за проценката на ESG ризикот треба да се документираат на следниов начин: 17
11.4.3. Понатамошни насоки 18
11.5. Усогласеност со стандардите за изведба (EBRD & MIGA) 18
11.6. Одлука и контрола на ESG ризикот 19
11.7. Следење на ESG ризиците 19
11.8. Материјален инцидент 20
11.9. Излегување од трансакцијата 20
12. Кратенки и дефиниции 21
13. Преодни и завршни одредби 22
Овој акт стапува на сила по усвојување на документот од релевантните тела во НЛБ Банка АД Скопје. 22
14. Референтни документи 22
15. Изјава на старателот на интерниот акт за усогласување и потврдување на интерниот акт 22

Историја на промени

Верзија	Датум	Ниво на одлучување	Опис на промени	Системски измени(Не,Да и ID)
1.0	Јуни 2021	Надзорен одбор	1-во издание	Не
2.0	Март 2022	Надзорен одбор	Измена на политиката со цел да се имплементираат избраните: - регулаторни барања од Законот за делегација на таксономија на ЕУ (еколошки цели во политиката).	Не
3.0	Јуни 2022	Надзорен одбор	Измена на политиката со цел да се имплементираат избраните: Секторски политики – Јаглен дефинирање за добавувачите	Не
4.0	Јануари 2023	Надзорен одбор	Измена на Политиката со цел да се имплементираат избраните: - Дефинирање на еколошките цели на Политиката - Додадени се имињата на документите со подетални описи и упатства - Опис на системот за управување со животната средина и социјалниот ризик - Додадени дополнителни критериуми за Длабинаска анализа на ризикот во НЛБ Банка АД Скопје (за клиенти со пласмани со рочност од најмалку 36 месеци и изложеност над прагот)	Не
5.0	Април 2023	Надзорен одбор	Измени на поглавјето Длабинска анализа на ESG ризикот: - Дефинирање на гранични вредности за нови киенти - Дефинирање на гранични вредности за ESG анализа при годишната оценка на клиентите	Не
6.0	Јулли 2023	Надзорен одбор	Измена на Политиката со цел да се имплементираат избраните: - Секторски политики – Јаглен	Не
7.0	Јануари 2024	Надзорен одбор	Измена на Политиката за имплементација и усогласување со Упатството на EBRD Забелешка: Стандарди за изведба 9 – Финансиски посредници (март 2023 година).	Не
8.0	Јули 2024	Надзорен одбор	Измени на граничните вредности за Длабинска анализа на ESG ризикот	Не
9.0	Април 2025	Надзорен одбор	Измени и дополнувања: - технички корекции - дополнето со поглавје Целите за одржлив развој на ОН - дополнето со поглавје ОН Париски договор - дополнето со поглавје Net-Zero Banking Alliance (NZBA) - дополнето со поглавје Секторски политики – Производство на енергија - дополнето со поглавје Секторски политики – Железо и челик	Не

			- измени на поглавјето Проверка на регулаторната усогласеност (check list) - измени на поглавјето Длабинска анализа на ESG ризикот, дополнување со нова категорија Органичени активости - дополнето со поглавје, Кратенки и дефиниции	
10.0	Октомври 2025	Надзорен одбор	Измена на поглавјето Секторски политики – Трансакции за климатско финансирање (Net Zero Banking Alliance): Додадена е поврзаност на секторските политики со Целите за одржлив развој на ОН додадено е поглавје Секторски политики – Земјоделство (NLB Група) додадено е поглавје Секторски политики – Патен товарен транспорт (NLB Група) Измена на поглавјето Секторски политики – Јаглен (NLB Група): додадени се девизни деривати на листата на ново финансирање кое NLB Група нема да го финансира – Измена на поглавјето за категоризација на проекти – отстранување на делот кој се однесува на реферални проекти (Проекти од категорија Д).	Не

Акти кои престануваат да важат

Верзија	Валидност	Назив на актот/ите кој/и се укинува/ат
9.0	Април 2025 Октомври 2025	Рамковна Политика за Еколошки и Социјални аспекти во НЛБ Банка АД Скопје

Дали актот се подготвува врз основа на НЛБ групациски акт/и

Да / Не	Верзија	Валидност	Назив на НЛБ групацискиот актот/ите
Да	10	Февруари, 2025	Рамковна Политика за Еколошки и Социјални аспекти во НЛБ дд и НЛБ Групација

1. Вовед

Рамковната Политика за еколошки и социјални аспекти (ESG Политика) во НЛБ Банка АД Скопје (Банка) е една од неколкуте барања на системот за управување со ризици кои се состојат од Политики и Процедури кои ни овозможуваат подобро разбирање за активностите на нашите клиенти, ни помагаат соодветно да ги разгледаме евентуалните ефекти, да го минимизираме ризикот и да управуваме со очекувањата на сите засегнати страни.

Целите на оваа Политика се:

- да утврдат како НЛБ Банка АД Скопје ќе ги процени и управува еколошките и социјалните ризици и влијанија поврзани со трансакциите
- промовира добри еколошки и социјални менаџмент практики во трансакциите на клиентот

ESG Политиката обезбедува референтна точка за нашите вработени за минималните стандарди, процедури и управување и надзорот што се воспоставува во врска со еколошките и социјалните ризици при справување со клиенти и трансакции.

Оваа Политика ќе продолжи да се развива со текот на времето за да ги одразува променливите очекувања на заедницата, повратните информации од засегнатите страни или регулаторните барања.

2. Област на употреба и организациони единици должни да ја почитуваат

Оваа Политика е наменета за употреба во front office и во сегментите на управување со кредитен ризик во Банката.

Организациони единици во Банката должни да се придржуваат кон Политиката:

- Сектор за работа со корпоративни клиенти
- Сектор за управување со продажна мрежа,
- Служба за микро претпријатија
- Сектор за финансиски пазари и средства,
- Сектор за Ризик, Евалуација и Контрола,
- Сектор за кредитен ризик,
- Сектор за реструктурирење и наплата,
- Сектор за поддршка на продажба,

и соодветните организациони единици вклучени во кредитниот процес во Банката.

Финансиски производи/услуги, предмет на скрининг на оваа Политика:

- какво било финансирање, со исклучок на финансирање на население (физички лица за задоволување на нивните лични, семејни или домашни потреби, дебитни и кредитни картички, лични и станбени кредити, потрошувачки кредити и лизинг на потрошувачки производи).

Вид на клиенти, предмет на скрининг на оваа Политика:

- сите клиенти, освен retail клиенти, но вклучувајќи ги физичките лица кои вршат деловни активности - т.е. лекари, адвокати, трговци-поединци подлежат на скрининг на ESG ризик; („Клиент“).

3. Еколошки и Социјални цели

НЛБ Банка АД Скопје обезбедува финансиски советодавни услуги и широк спектар на кредитни услуги на клиенти, физички и правни лица во различни сектори, согледуваме дека нашите деловни одлуки и оние на нашите клиенти имаат потенцијал да влијаат на околните заедници и околината. Како такви, ние сме посветени на поттикнување позитивни, и еколошки и социјални, резултати преку нашите операции и партнерства.

Во септември 2020 година, НЛБ д.д. се обврза на Принципите на ОН за одговорно банкарство (UN PRB). Како дел од оваа заложба, НЛБ Банка Скопје ќе ги усогласи своите деловни стратегии со потребите на поединците и со пошироките цели на општеството, како што е наведено во Целите за одржлив развој (ЦОР), Парискиот климатски договор и релевантните национални и регионални рамки.

3.1. Целите за одржлив развој на ОН (UN Sustainable Development Goals-SDGs)

Целите за одржлив развој на ОН (SDGs) се збирка од 17 меѓусебно поврзани глобални цели воспоставени од Обединетите нации во 2015 година. Тие се дел од Агендата за одржлив развој од 2030 година, сеопфатен план дизајниран да одговори на најитните предизвици во светот, од ставање крај на сиромаштијата до заштита на планетата, обезбедување праведност и просперитет за сите.

Ние се обврзуваме дека ќе ја усогласиме нашата деловна стратегија за да бидеме доследни и да придонесуваме кон потребите на поединците и целите на општеството, како што е изразено во Целите за одржлив развој и релевантните национални и регионални рамки.

НЛБ Банка Скопје е посветена на унапредување на следните 10 SDG на ОН, кои ги водат нашите напори за влијанието врз животната средина и социјалните аспекти:

- UN SDG 3 ДОБРО ЗДРАВЈЕ И БЛАГОСОСТОЈБА
- UN SDG 4 КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАНИЕ
- UN SDG 5 РОДОВА ЕДНАКВОСТ
- UN SDG 6 ЧИСТА ВОДА И САНИТАРНИ УСЛОВИ
- UN SDG 7 ДОСТАПНА И ЧИСТА ЕНЕРГИЈА
- UN SDG 8 ПРИСТОЈНА РАБОТА И ЕКОНОМСКИ РАСТ
- UN SDG 9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈА И ИНФРАСТРУКТУРА
- UN SDG 11 ОДРЖЛИВИ ГРАДОВИ И ЗАЕДНИЦИ
- UN SDG 12 ОДГОВОРНА ПОТРОШУВАЧКА И ПРОИЗВОДСТВО
- UN SDG 13 КЛИМАТСКИ АКЦИИ

Овој пристап осигурува дека значајно придонесуваме за одржливиот развој, а истовремено се однесува и на потребите на поединците и на пошироките општествени цели.

РЕФЕРЕНТИНИ ДОКУМЕНТИ	
	Упатство за Насоки на Обединетите нации за целите за одржлив развој во НЛБ Банка АД Скопје

3.2. Парискиот климатски договор UN Paris Agreement

Парискиот договор е глобален климатски договор усвоен во 2015 година, според Рамковната конвенција на Обединетите нации за климатски промени (UNFCCC), со цел да се ограничи порастот на глобалната температура на многу под 2 °C, со напори да се ограничи на 1,5 °C. Таа поставува рамка за земјите да ги намалат емисиите на стакленички гасови, да се прилагодат на влијанијата врз климата и да обезбедат поддршка за земјите во развој.

Ние се обврзуваме дека ќе ја усогласиме нашата деловна стратегија за да бидеме доследни и да придонесеме за потребите на поединците и целите на општеството, како што е изразено во Парискиот климатски договор за климата и релевантните национални и регионални рамки.

РЕФЕРЕНТИНИ ДОКУМЕНТИ	
	Упатвство за целите на Парискиот договор на Обединетите нации во НЛБ Банка АД Скопје

3.3. EU Таксономија

При финансирање на транзицијата кон економија со ниска емисија на јаглерод, отпорна и со ефикасно користење на ресурсите ние го следиме системот на класификација предвиден со ЕУ Таксономијата, воспоставувајќи соодветни дефиниции затоа кои економските активности можат да се сметаат за еколошки одржливи.

Со ЕУ таксономијата, следниве еколошки цели се следат при финансирање на транзицијата кон економија со ниска емисија на јаглерод, отпорна и со ефикасно користење на ресурсите:

(а) ублажување на климатските промени;
(б) прилагодување на климатските промени;
(в) одржливо користење и заштита на водните и морските ресурси;
(г) транзиција кон циркуларна економија;
(д) спречување и контрола на загадувањето;
(ѓ) заштита и обновување на биодиверзитетот и екосистемите.

Трансакцијата/клиентот треба

- да даде суштински придонес кон една од шесте еколошки цели;
- да не нанесувате значителна штета на другите пет цели, онаму каде што е релевантно;
- исполнување на минималните заштитни мерки (на пр., Насоките на OESD за мултинационални претпријатија и на Водечките принципи на ОН за бизнис и човекови права).

РЕФЕРЕНТИНИ ДОКУМЕНТИ	
	Упатство за Прв скрининг за ЕУ Таксономија по NACE и НКД кодови во НЛБ Банка АД Скопје
	Упатство за критериуми за технички скрининг на ЕУ таксономија во НЛБ Банка АД Скопје

4. Секторски политики – трансакции за финансирање на борбата против климатските промени (Net Zero Banking Alliance)

При одобрување на трансакции за финансирање на борбата против климатските промени, Банката ќе ги земе предвид целите за финансирање против климатските промени. Ова значи имплементација на решенија за значително намалување на најзначајните идентификувани климатски ризици.

При одобрување на трансакции за финансирање на борбата против климатските промени, Банката ќе ги земе предвид клиентите/активностите кои можат да дадат значителен придонес преку:

- тоа што имаат мало влијание врз животната средина и имаат потенцијал да ги заменат активностите со големо влијание (на пример, обновлива енергија)
- намалување на влијанието од други активности
- давање позитивен еколошки придонес.

4.1. Преодни активности

При одобрување на трансакции за финансирање на борбата против климатските промени, Банката ќе ги препознае „**преодните активности**“. Тоа се клиенти за кои сè уште не се достапни алтернативи со ниска емисија на јаглерод (исклучени се активностите поврзани со ископување термички јаглен и капацитети за производство на електрична енергија од јаглен) и

кои имаат нивоа на емисии на стакленички гасови што одговараат на најдобри постигнувања во секторот или индустријата. При одобрувањето ќе се земат предвид два дополнителни услови:

- не го попречува развојот на алтернативи со ниска емисија на јаглерод и
- не води до затворање на средства со голема емисија на јаглерод, имајќи го предвид економскиот век на тие средства.

4.2. Активности што поддржуваат

При одобрување на трансакции за финансирање на борбата против климатските промени, Банката ќе препознае „активности што поддржуваат". Тоа се клиенти што директно им овозможуваат на другите да дадат значителен придонес кон еколошките цели.

4.3. Net-Zero Banking Alliance (NZBA)

Net-Zero Banking Alliance (NZBA)1 е група на водечки светски банки, предводена од банкарската индустријата и свикана од ОН, посветени на финансирање амбициозни климатски активности. Главна цел е транзиција на реалната економија на нето-нула емисии на стакленички гасови до 2050 година. NZBA обезбедува рамка, насоки и можности за учење од останатите колеги за да можат банките-членки да дизајнираат, постават и постигнат веродостојни нето-нула цели, со научно заснован пристап, до 2030 година или порано. Овие цели имаат за цел да испорачаат вредност за инвеститорите, клиентите и останатите засегнати страни.

Како дел од својата заложба кон NZBA, НЛБ Групацијата постави цели за своето портфолио за производство на енергија во согласност со сценариото на Меѓународната агенција за енергија (IEA) за нето нула емисии (NZE) како што е наведено во World Energy Outlook 2022 (WEO 22). Овие цели се врз научно заснован пристап и се поставени на ниво на Групацијата.

	Посветеноста на НЛБ е подетално објаснета во извештајот за обелоденување Нето-Нулта на НЛБ Групацијата https://www.nlb.si/nlb/nlb-portal/eng/sustainability/nlb-group-netzero-disclosure.pdf

5. Секторски политики - јаглен

НЛБ Банка АД Скопје нема да одобрува никакво ново финансирање (вклучивајќи гаранции, trade finance и финансирање на FX деривати) за ископување на термички јаглен или капацитет за производство на електрична енергија од јаглен на кој било начин, вклучително и евентуални преодни подобрувања.

Сите постоечки договорни обврски ќе се почитуваат до доспевањето. НЛБ Групата ќе ја прекине директната изложеност на јаглен најдоцна до 31.12.2028 година.

НЛБ Банка АД Скопје може да ги финансира постоечките клиенти кои се добавувачи на претпријатија поврзани со јаглен со поединечни трансакции (во врска со ископување на термички јаглен или капацитет за производство на електрична енергија од јаглен) до 200.000 ЕУР. Евентуалните исклучоци мора да бидат одобрени од Кредитниот Одбор.

НЛБ Банка АД Скопје може да финансира нови клиенти кои се, добавувачи каде што помалку од 20% од вкупниот приход доаѓа од соработка со компании (кои се занимаваат со ископување на термички јаглен или капацитет за производство на електрична енергија од јаглен на кој било начин) и во исто време конкретната трансакција за која аплицира клиентот не е поврзана со активности поврзани со јаглен. Евентуалните исклучоци мора да бидат одобрени од Кредитниот Одбор.

*Нов клиент е клиент кон кого Банката не била изложена повеќе од 5.000 евра во последните 12 месеци.

[1] Net-Zero Banking Alliance – United Nations Environment – Finance Initiative (unepfi.org)

Целите за одржлив развој на ОН до 2030 година поврзани со секторската политика на НЛБ Групата:

- **Цел 3 на ОН** – Добро здравје и благосостојба
- **Цел 7 на ОН** – Достапна и чиста енергија
- **Цел 9 на ОН** – Индустрија, иновации и инфраструктура
- **Цел 12 на ОН** – Одговорна потрошувачка и производство
- **Цел 13 на ОН** – Акција за климата

Според потпишаниот Договор за гаранција со MIGA, Банката ќе ги почитува и следниве членови од Договорот.

ЈАГЛЕН	НЛБ Банка АД потпиша Договор за гаранција со Мултилатерална агенција за гарантирање на инвестиции (MIGA) и нема да обезбеди никоја од следниве видови трансакции: корпоративно финансирање од општа намена на компании за производство на електрична енергија што генерира повеќе од 30% енергија од централи на јаглен; и проектно или корпоративно финансирање на компании за производство на електрична енергија, без оглед на енергетската мешавина, доколку обезбеденото финансирање се користи за развој на електрана на јаглен; *доколку сепак*, проектот или финансирањето на претпријатијата со конкретна употреба на приходите што не се поврзани со јаглен (вклучително и за проширување на производството на електрична енергија од обновливи извори, надградби на електричната мрежа за да се приспособи на обновливи извори, инвестиции во капацитет за складирање) нема да бидат забранети.

6. Секторски политики – Производство на енергија

НЛБ Групацијата е посветена на намалување на емисиите на стакленички гасови од Опсег 1 и Опсег 2 од производството на енергија. Сегашната основна вредност е 0,232 t CO_2/MWh, а целта за 2030 година е намалување на емисиите на 0,165 t CO_2/MWh. Оваа цел ќе го води апетитот за ризик на НЛБ Групацијата, влијаејќи врз донесувањето одлуки, инвестициите и оперативните практики за да се обезбеди одржливо намалување на емисиите на јаглерод.

Целите за одржлив развој на ОН до 2030 година поврзани со секторската политика на NLB Група:

Цел 3 на ОН – Добро здравје и благосостојба
Цел 7 на ОН – Достапна и чиста енергија
Цел 9 на ОН – Индустрија, иновации и инфраструктура
Цел 12 на ОН – Одговорна потрошувачка и производство
Цел 13 на ОН – Акција за климата

НЛБ Банка АД Скопје со своите активности ќе придонесува за исполнување на овие Групациски цели.

Цел наведена во Апетитот за ризик за генерирање електрична енергија на ниво на НЛБ Групација (Опсег 1 и 2):

Емисии на стакленички гасови (GHG) Baseline (2023)
0.232 t CO_2/MWh (t CO_2/MWh: Метрички тони јаглерод диоксид испуштени на мегават-час произведена енергија)
2030 GHG Емисии Цел:
0.165 t CO_2/MWh

7. Секторски политики – Челик и железо

Сценариото предвидува постигнување просечна енергетска ефикасност од 0,600 t CO_2 по тон челик (t CO_2/t челик) до 2050 година, со привремена цел од 1.070 t CO_2/t челик до 2030 година, што НЛБ Групацијата ја постави на ниво на Групацијата.

НЛБ Банка АД Скопје со своите активности ќе придонесува за исполнување на овие Групациски цели.

НЛБ Групацијата е посветена на постигнување значителни намалувања на емисиите на стакленички гасови од Опсег 1 и Опсег 2 низ портфолиото на железо и челик. Во моментов, baseline на НЛБ Групацијата за железо и челик е на 0.600 t CO_2/t челик, што е веќе значително под целта за 2030 година, што го покажува лидерството на Групацијата во намалувањето на емисиите и позиционирајќи ја да ги исполни и потенцијално да ги надмине идните цели. Овие цели ќе го водат апетитот за ризик на Групацијата, со влијание врз инвестициските одлуки, оперативните стратегии и иновациите за да се поттикне одржливото производство на челик.

Целите за одржлив развој на ОН до 2030 година поврзани со секторската политика на NLB Група:

Цел 7 на ОН – Достапна и чиста енергија
Цел 9 на ОН – Индустрија, иновации и инфраструктура
Цел 12 на ОН – Одговорна потрошувачка и производство
Цел 13 на ОН – Акција за климата

Цел наведена во Апетитот за ризик за железо и челик на ниво на НЛБ Групација (Опсег 1 и 2):

Емисии на стакленички гасови (GHG) Baseline (2023)
0.600 t CO_2/t
2030 GHG Emissions Цел:
1.070 t CO_2/MWh

8. Секторски Политики – Земјоделство (НЛБ Група)

NLB Група користи метрика за интензитет на финансирани емисии од Опсег 1 (Scope 1) по милион евра изложеност за поставување цели во земјоделството.
Иако земјоделството значително придонесува за емисии на стакленички гасови (GHG), неговиот потенцијал за намалување е ограничен, а неговиот удел во вкупното кредитно портфолио е низок.

Поставената траекторија за намалување на емисиите се базира на Националниот енергетски и климатски план (NEPN) на Словенија, кој предвидува намалување од 4% до 2030 година (споредено со 7% на ниво на ЕУ), како и дополнителни мерки за намалување на бројот на добиток за 4–6%.

За другите земји од поранешна Југославија, се применува цел за намалување од 2%, при што најголемиот дел од изложеноста во земјоделството е во Србија, главно во производство на земјоделски култури .

Целите за одржлив развој на ОН до 2030 година поврзани со секторската политика на НЛБ Група:

Цел 7 на ОН – Достапна и чиста енергија
Цел 9 на ОН – Индустрија, иновации и инфраструктура
Цел 11 на ОН – Одржливи градови и заедници
Цел 12 на ОН – Одговорна потрошувачка и производство
Цел 13 на ОН – Акција за климата.

Цел за апетит за ризик за земјоделство на ниво на NLB Група (интензитет на емисии од Опсег 1):

Основна вредност за емисии на стакленички гасови (GHG) за 2023 година
501 tCO_2 / mln изложеност
2030 Таргет на GHG Емисии:
490 tCO_2 / mln изложеност

9. Секторски Политики – Патен товарен транспорт (НЛБ Група)

Во портфолиото на Групацијата НЛБ, патниот товарен транспорт учествува со 74% од емисиите на стакленички гасови (GHG) во секторот Транспорт и складирање, и целите се поставени исклучиво за овој сегмент. Патничкиот и железничкиот транспорт се исклучени од ограничувањата, додека другите транспортни сегменти имаат помало значење.

Целта е заснована на Националниот енергетски и климатски план (NEPN) на Словенија, со таргет за намалување на потрошувачката на енергија по тон-километар за 9% до 2030 година. Целта за намалување на емисионата интензивност е 10% за Словенија и 5% за другите земји, при што изложеноста е поделена на 50% во Словенија, 25% во Србија и 25% во други земји.

Поврзани цели за одржлив развој на ОН 2030 со секторската политика на НЛБ Групацијата:

Цел 7 – Достапна и чиста енергија
Цел 9 – Индустрија, иновации и инфраструктура
Цел 12 – Одговорна потрошувачка и производство
Цел 13 – Акција за климата

Цел за ризичен апетит за патен товарен транспорт на ниво на НЛБ Групација (интензитет на Опсег 1):

Основна вредност за емисии на стакленички гасови (GHG) за 2023 година
1.278 tCO_2 / mln изложеност
2030 Таргет за GHG Емисии:
1.179 tCO_2 / mln изложеност

10. MIGA прагови за Листата на забранети активности

НЛБ Банка АД Скопје има потпишано Договор со Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA).

Банката ќе ги почитува договорените прагови со MIGA за финансирање на Производство или трговија со алкохолни пијалаци, Производство или трговија со тутун, Обложување, казина и слични претпријатија, Производство или трговија со дрво или други производи од шумарство, освен од одржливо управувани шуми.

Изложеност на список на исклучувања на MIGA	НЛБ Банка, Скопје
Изложеност на јаглен (во милиони ЕУР)	-
Производство или трговија со тутун	8.6%
Производство или трговија со оружје и муниција	“-“
Производство или трговија со алкохолни пијалаци	0.83%
Обложување, казина и еквивалентни претпријатија	1.92%
Производство или трговија со дрво или други производи од шумарство (во милиони ЕУР)	-

% претставува бруто кредитна изложеност. Праговите се одредуваат како % од вкупната изложеност намалени за „treasury activities“ (т.е. готовина, задолжителни резерви, обврзници итн.)

11. Систем за управување со еколишкиот и социјалниот ризик (ESMS)

Системот за управување со еколошки и социјален ризик ќе вклучува механизми за проценка и следење на ризикот за промовирање на добри еколошки и социјални деловни практики меѓу нашите клиенти.

Чекор 1	Листа на забранети активности	Проверете ги сите клиенти/под-проекти во однос на Списокот за еколошки и социјални исклучувања
Чекор 2	Проверка на регулаторната усогласеност	Осигурајте се дека трансакциите се структурирани да ги исполнуваат националните регулаторни барања кои се однесуваат на еколошки и социјални прашања
Чекор 3	Категоризација на проекти	Категоризирање на проекти врз основа на големината на потенцијалните ризици и влијанија на ESG (категорија A, B, C или D – Проекти кои се упатуваат во EBRD)
Чекор 4	Проценка на ризик од ESG	Категоризирајте го еколошкиот и социјалниот ризик од предложените трансакции (ниско/средно/високо)
Чекор 5	Усогласеност со стандардите за изведба	Проверка на усогласеност со стандардите за изведба (MIGA) за одредени трансакции.
Чекор 6	Одлука и контрола на ESG ризикот	Имајќи ги предвид наодите за проценка на ризикот ESG при одлучувањето дали да се инвестира.
Чекор 7	Следење на ESG ризиците	Следењето на трансакцијата за ESG ризикува бидејќи тие може да се променат во текот на траењето на трансакцијата.
Чекор 8	Материјален инцидент	НЛБ Банка АД Скопје ќе ги извести EBRD (преку НЛБ дд) и MIGA за секој материјален инцидент или несреќа
Чекор 9	Излегување од трансакцијата	Излегување од трансакцијата во случај на неусогласеност и нерешени прашања во разумна временска рамка.

Слика 1: Систем за управување со животната средина и социјалната средина.

11.1. Листа на забранети активности

ESG листата на забранети активности содржи активности што се исклучуваат под сите околности затоа што се незаконски или строго ограничени според националното или меѓународното право.

ЛИСТА НА ЗАБРАНЕТИ АКТИВНОСТ ДЕТАЛИ (чекор 1)	*Сите клиенти*
	Трансакцијата е одбиена во случај клиентот да е вклучен во која било активност наведена во листата на забранети активности* (доколку не се дефинирани поодделни лимити). * »Ова ограничување не важи за ниту еден клиент (од индустриите поврзани со Производство на алкохол, Тутунска индустрија и Организирање на игри на среќа) што не е значително вклучен во овие активности. „Не е значително вклучен“ значи дека засегнатата активност е споредна со примарното работење на клиентот (<20% учество во вкупните приходи на клиентот) «.
	Скринингот ќе се врши во моментот на приемот на апликацијата за финансирање, во моментот на одобрување на финансирањето и периодично (на пр. годишно) до доспевање на финансирањето.

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ	
	Политика за одобрување на пласмани на нефинансиски друштва во НЛБ Банка АД Скопје
	Упатство Листа на еколошка и социјална исклученост во НЛБ Банка АД Скопје

11.2. Проверка на регулаторната усогласеност (check list)

Проверката на регулаторната усогласеност потврдува дека клиентот ги исполнува релевантните закони, регулативи и стандарди, вклучително и прописи за животна средина и здравје и безбедност, дозволи за планирање, лиценци за работа и дозволи.

<table>
<tr><th></th><th>Сите клиенти</th></tr>
<tr><td>ПРОВЕРКА НА РЕГУЛАТОРНА УСОГЛАСЕНОСТ ДЕТАЛИ

(чекор 2)</td><td>

Препорачливо е да се добие писмена изјава од клиентот за неговата целосна усогласеност со законите и прописите.
Неопходно е да се обезбеди вклучување на договорни клаузули во договорите за кредитна изложеност за ESG во стандардните договори

Договорни клаузули:
Договорите склучени помеѓу клиентите и НЛБ Банка АД Скопје ги опфаќаат следните членови*

Усогласеност со законите и стандардите, Етичка и Социјална одговорност, Одржлив развој и климатска акција:

Корисникот на кредитот се обврзува да работи во согласност со применливите позитивни прописи во Република Северна Македонија, вклучително и еколошки и социјални регулативи и сите релевантни меѓународни договори и конвенции од оваа област и на барање на Банката да и ја обезбеди, потребната документација со која се докажува исполнувањето на наведените услови. Во овој Договор, терминот „еколошки и социјални регулативи“ ги означува сите домашни и меѓународни регулативи што се применуваат во Република Северна Македонија, а чија главна цел е зачувување, заштита и подобрување на фауната и флората, земјата, водата, воздухот, климата, пејзажот, урбаната средина и културното наследство; како и еднаквост на луѓето, вклучувајќи не дискриминирачки начин на управување со можности за развој на поединци и социјални групи

Корисникот на кредит со потпишување на овој Договор потврдува дека ниту неговата дејност, ниту неговиот проект не се вклучени и се обврзува дека во текот на времетраењето на овој Договор нема да бидат вклучени во активностите наведени во Списокот на забранети активности на МИГА, кој е Прилог и составен дел на овој Договор.

Корисникот на кредит со потпишување на овој Договор потврдува дека ги има добиено сите одобренија, дозволи, лиценци потребни според важечките еколошки и социјални закони и е во согласност со сите применливи национални закони за животна средина, социјала и здравје и безбедност и се обврзува истите да ги одржува во важност за цело времетарење на овој Договор.

Пријавување на инциденти:
Крајниот корисник е должен веднаш, без одлагање на Банката да и достави детали за секој инцидент од еколошка природа (вклучувајќи, без ограничување, и било каква експлозија, излевање на опасни материјали и супстанции или несреќа на работно место што резултира со смрт, сериозни или повеќе повреди или материјална контаминација на животната средина) или било кој инцидент од социјална природа (вклучувајќи, без ограничување, било какви насилни работни немири или спорови со локалните заедници), коишто се случиле во врска со активноста на Крајниот корисник, што има материјално негативно влијание врз животната средина, здравјето или безбедноста. Крајниот корисник е должен веднаш, без одлагање, откако ќе стане свесен за истото, да ја извести Банката во писмена форма за било какво материјално еколошко или социјално побарување против него, кое во моментот е во тек или се заканува

Дополнителните проверки може да вклучуваат:
</td></tr>
</table>

	• Минатата историја на клиентот поврзана со казни или правни дејства преземени против него преку интернет пребарување на медиуми. • Посети на регулаторни тела и можни активности за подобрување наметнати на клиентот. • Соодветни лиценци и дозволи за преглед. • Секое кривично или граѓанско дејствие во последните години (на пр. изминатите три години) за какви било обврски (тековни или потенцијални) што можат да влијаат на деловната активност на клиентот во иднина.
	Скринингот ќе се врши во моментот на приемот на апликацијата за финансирање, во моментот на одобрување на финансирањето и периодично (на пр. годишно) до доспевање на финансирањето.

*Договорните клаузули се усогласени со барањата на МИГА

11.3. Категоризација на проектот

Кога трансакцијата ќе и биде предложена за финансирање на Банката, Банката како дел од нејзината интерна процедура за преглед на ефектите врз животната средина и социјалните аспекти и длабинската анализа, ќе го категоризира проектот врз основа на големината на потенцијалните еколошки и социјални ризици и влијанија (категорија A, B*, или C*).
**Категоризацијата на проектите како B,илиC ќе се врши само за проектите кои подлежат на процедурата за длабинска анализа.*

КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ ДЕТАЛИ (чекор 3)	*Сите клиенти*	
	КАТЕГОРИЈА А ПРОЕКТИ	Проектите од категоријата А се проекти/активности кои веројатно ќе имаат значајни влијанија на ESG и затоа бараат поформализиран процес на проценка од другите проекти. На таквите проекти автоматски им се доделува висок ризик од ESG. Проектите од категорија А не се исклучени од кредитирање/инвестирање. Сепак, EBRD мора да биде известена пред да ја одобри трансакцијата (известувањето не го запира процесот на одобрување). Сите проекти од категоријата А ќе треба да бидат структурирани да ги исполнуваат сите барања за изведба на EBRD и Банката ќе треба да и покаже на EBRD како ќе се воспостави усогласеност со барањата за изведба за проектот.
	Скринингот ќе се врши во моментот на приемот на апликацијата за финансирање, во моментот на одобрување на финансирањето и периодично (на пр. годишно) до доспевање на финансирањето.	

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ	
	Упатство за Еколошка и општествена категоризација на А категорија проекти во НЛБ Банка АД Скопје

11.4. Проценка на ризик од ESG

Списокот за категоризација на ESG ризик се користи за да се разбере типичното ниво на ESG ризик поврзан со клиент во даден бизнис сектор.

ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ОД ESG ДЕТАЛИ (чекор 4)	*Сите клиенти*
	Примарни фактори на ESG ризикот Деловната активност на клиентот е главниот двигател на ESG ризикот поврзан со трансакцијата. Погледни Упатство за Еколошка и општествена категоризација на деловните активности според NACE и НКД кодови кој обезбедуваат индекс на деловни

	активности со соодветните оценки за еколошки и социјален ризик (висок, среден, низок). При проценка на трансакцијата, банката треба да ги земе предвид и еколошките и социјалните ризици. Во некои случаи, еден вид ризик може да биде повеќе материјален.

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

	Рамковна Методологија за класификација според еколошките и социјалните аспекти во НЛБ Банка АД Скопје
	Упатство за Еколошка и општествена категоризација на деловните активности според NACE и НКД кодови во НЛБ Банка АД Скопје

11.4.1. Длабинска анализа на ESG ризикот

ESG ДЛАБИНСКА АНАЛИЗА предлог за нов атрансакција	Клиенти кај кои новите кредити се поврзани со Финансирање на проект со вкупна вредност од над 10 милиони ЕУР (без оглед на износот на финансирање од НЛБ Банка АД Скопје). Барања за финансирање во врска со трансакции на секундарен пазар или синдицирани заеми каде учеството на банката е под 25% од вкупната вредност на заемот. Нови трансакции (кои не се поврзани со проектно финансирање) кои: - со новата кредитна изложеност се над прагот за Длабинска анализа и - новата трансакција е над 3 милиони ЕУР и - има најмалку 36 месеци рок на доспевање.

Длабинска анализа на ESG ризикот при годишен преглед (со важност од 1 година)	Ниво на ESG ризик	Тековна изложеност (вклучувајќи ги и одобрените неискористени лимити) на ниво на клиент во НЛБ Банка АД Скопје
	Низок	над 5 мио ЕУР
	Среден	над 5 мио ЕУР
	Висок	над 5 мио ЕУР
	Ограничени активности	над 1 мио ЕУР

ESG длабинска анализа, активности за проценка на ризик	ESG ниво на ризик		
	Низок	Среден	Висок
Истражете ја веројатноста за ризик од контаминација	✓	✓	✓
Вклучете управување со ESG ризици и како се управува со нив		✓	✓
Спроведете посета на терен			✓

Според идентификуваното ниво на ESG ризик, треба да се направат различни активности:

Истражете ја веројатноста за ризик од контаминација (чекор 4а)	*За сите клиенти што подлежат на длабинска анализа на ESG ризик*
	Определување дали клиентот поседува локации кои се изложени на ризик од контаминација поради соседна индустриска дејност, мината индустриска дејност на местото или моментална индустриска дејност Оваа оценка може да се изготви преку прашалник до управата и/или посета на локациите на компанијата. Кога постои ризик од контаминација, извршете посета на имотот/имотите за да го процените ризикот од контаминација и да ги идентификувате потребните мерки за ублажување и/или расчистување.

Вклучување на управувањето со ESG ризикот (чекор 4б)	*За сите клиенти со среден и висок ESG ризик што подлежат на длабинска ESG анализа*
	Комуникација со менаџерскиот тим на клиентот за процена на: • **Посветеност** за управување со прашањата поврзани со ESG аспекти релевантни за бизнисот. • **Присуство на ефективни системи** за управување со ESG прашањата, вклучително и одговорност. • **Мината евиденција за кршење** на регулативи, парични казни, судски процеси, негативни медиумски објави или приговори/поплаки на засегнати страни кои покажуваат колку добро клиентот управувал со прашањата поврзани со ESG. • **Мината евиденција преку** интернет пребарување на јавно достапни информации, како што се медиумски извештаи, социјални медиуми и веб-страници на невладини организации.

Спроведување на теренска посета на локацијата (чекор 4в)	За *клиенти со висок ризик што подлежат на длабинска анализа на ESG ризик*
	Спроведување на теренска посета на работењето на клиентот за понатамошно проценување на ESG ризиците идентификувани за време на дискусиите со раководството и испитување за тоа како се применува ESG од страна на клиентот во пракса. • Разговори со менаџерите на локациите и/или другите вработени за тоа како се управува со ESG ризици (доколку е соодветно). • Спроведување теренски посети или ангажирање на експерт за ESG да го стори тоа. • Прегледајте ги потенцијалните претходно изготвените извештаи за ESG длабинска анализа на работењето на клиентот: (а) Дали извештајот е понов за да биде релевантен? (б) Дали ги опфаќа сите идентификувани материјални прашања? (в) Дали организацијата што извршила соодветна анализа е реномирана, компетентна и непристрасна? Дали има доволно професионално покритие за осигурување од штета?

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ	
	Упатство за спроведување на посети на клиенти за утврдување на еколошки и социјални аспекти во НЛБ Банка АД Скопје
	Упатство за Длабинска анализа на еколошките и социјалните фактори на НЛБ Банка АД Скопје

11.4.2. Документирање на наодите за процена на ESG ризикот

Наодите за проценката на ESG ризикот треба да се документираат на следниов начин:

Документирање на наодите за процена на ESG ризикот	ESG ниво на ризик		
	Низок	Среден	Висок
Потврда дека компанијата не е вклучена во активности опфатени со Листата на забранети активности и Категорија А.	✓	✓	✓
Опис на статусот на регулаторна ESG усогласеност на компанијата.	✓	✓	✓
Истакнете ги активностите што биле спроведени за процена на ESG ризикот.		✓	✓
Резиме на клучните ESG проблеми со кои се соочува клиентот.		✓	✓

Опис на реалните или потенцијалните ESG ризици обврски или можности и нивните веројатни или потенцијални правни, финансиски и репутациски влијанија.		✓	✓
Опис на наодите од теренската посетата, вклучително и идентификувани ESG ризици, какви било дискусии со менаџерите на локацијата и какви било мерки за ублажување дискутирани за управување со ESG.			✓
Во случај да е ангажиран трето лице како ESG консултант за теренска посета, наодите треба да бидат вклучени во Кредитниот предлог .			✓

11.4.3. Понатамошни насоки

Банката може да ги искористи овие мерки за контрола на ESG ризикот (доколку е соодветно):

- **Промена на деловниот план на клиентот** со цел да се намалат ESG ризиците (пр. подобрување на машини или објекти).
- **Добивање гаранции или обештетувања** од продавачот или обезбедување на осигурителното покритие (пр. осигурување од еколошка одговорност) за решавање на специфични ESG ризици (на пр. контаминација).
- **Договарање за подобрувања на ESG акциониот план** кој содржи временска рамка за имплементација, потенцијални трошоци и јасно дефинирани улоги и одговорности.
- **Ограничување на одговорноста** преку барање на државно обештетување за ESG обврските.
- **Земање предвид можноста на клиентот да се усогласи** со регулаторните промени или трендови.
- **Осигурување дека сите ESG услови** се јасно дефинирани и, каде што е соодветно, вклучени во договорот за трансакцијата.

11.5. Усогласеност со стандардите за изведба (EBRD & MIGA)

Проверката на усогласеност се однесува на следниве сценарија:

УСОГЛАСЕНОСТ СО СТАНДАРДИТЕ ЗА ИЗВЕДБА ДЕТАЛИ (чекор 5)	***Проектно финансирање или кредитна изложеност*** *Критериум: проект или кредитна изложеност каде што рокот на доспевање е најмалку 36 месеци и се однесува на проект со вкупна вредност над 10 милиони УСД (противвредност во ЕУР).* *(без оглед на износот на финансирање од НЛБ Банка АД Скопје).*
	• MIGA: Ќе бидат проверени според Стандардите за изведба (видете Стандарди за изведба). • EBRD: Ќе бидат проверени според Барањата за изведба 9, 4 и 2
	Кредити на правни лица со конкретни изложености: *Критериум За кредитна изложеност со рокот на доспевање од најмалку 36 месеци и со изложеност на клиент над 5 милиони УСД (противвредност во ЕУР).*
	• MIGA: Ќе бидат проверени според Стандардите за изведба 1 и 2 (видете Стандарди за изведба). • EBRD: Ќе бидат проверени според Барањата за изведба 9, 4 и 2
	Трансакции на секундарен пазар или синдицирани заеми:

	За барања за финансирање во врска со трансакции на секундарен пазар или синдицирани заеми каде учеството на банката е под 25% од вкупната вредност на заемот.
	• MIGA: Ќе бидат проверени според клучните цели на важечките стандарди за изведба (видете Стандарди за изведба). • EBRD: Ќе бидат проверени според Барањата за изведба 9, 4 и 2

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ	
	Прирачник за MIGA Стандарди за изведба во НЛБ Банка АД Скопје
	Прирачник EBRD Барањата за изведба во НЛБ Банка АД Скопје

11.6. Одлука и контрола на ESG ризикот

Земање предвид на наодите за процена на ESG ризикот при одлучување дали да се инвестира.

ОДЛУКА И КОНТРОЛА НА ESG РИЗИКОТ ДЕТАЛИ (чекор 6)	*Сите клиенти*
	• **Одобрување на трансакција:** Одобрување на трансакција во случај кога ESG ризиците се прифатливи и/или клиентот се согласува на мерки за управување со какви било ESG ризици. • **Вклучување на соодветни дополнителни ковенати:** Вклучување на соодветни дополнителни ковенати поврзани со ESG во договорите за финансирање • **Имплементирање на ESG контроли:** Одлука за (ако има потреба) контроли за управување и минимизирање на ESG ризиците на клиентот. • **Разгледување на можноста за одбивање на трансакцијата:** Разгледување на можноста за одбивање на трансакцијата во случај ако ESG ризиците се значителни и/или клиентот не е во можност или не сака да ги ублажи тие ризици.

11.7. Следење на ESG ризиците

Следење на трансакциите од аспект на ESG ризиците бидејќи тие можат да се променат за време на траењето на трансакцијата.Следењето има за цел да процени дали има некои материјални промени во или појава на нови ESG ризици и да го прегледа статусот на усогласеност со ESG

СЛЕДЕЊЕ НА ESG РИЗИКОТ ДЕТАЛИ (чекор 7)	*За клиенти со висок ESG ризик кои подлежат на длабинска анализа на ESG ризикот*
	Постојат две области што треба да се земат предвид при следење на ESG ризиците: • Настани или промени што можат да ги зголемат ESG ризиците - Промени во деловните активности (на пр. промени во продадените производи, суровините, емитираните отпадоци). - Регулаторни истраги, парични казни или казни изречени на клиентите. - Јавни поплаки или неповолни медиумски извештаи . - Несреќи или инциденти кои предизвикуваат значителна штета на животната средина или здравјето и безбедноста на луѓето. - Измени и дополнувања на релевантните закони и регулативи за ESG или измени во нивното спроведување. • Напредокот на клиентот во исполнувањето на договорените мерки за контрола на ESG ризикот
	Следењето се спроведува во текот на целиот животен циклус на кредитирањето, заедно со финансиски и други активности за следење или редовен годишен преглед. Репер за перформанси ќе биде тековната усогласеност со важечките барања за ESG.

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ
Упатство за Длабинска анализа на еколошките и социјалните фактори на НЛБ Банка АД Скопје
Упатство за проценка на Е&С факторите во рамките на финансиската анализа во НЛБ Банка АД Скопје
Упатство за подготовка на Кредитен предлог во НЛБ Банка АД Скопје

11.8. Материјален инцидент

НЛБ Банка АД Скопје ќе ги извести EBRD (преку НЛБ дд) и MIGA за секој материјален инцидент или несреќа

МАТЕРИЈАЛНИ ИНЦИДЕНТИ ДЕТАЛИ (чекор 8)	Материјален инцидент е дефиниран како оној што вклучува едно или повеќе од подолу наведеното: • **Значаен негативен ефект:** Има значително негативно влијание врз животната средина, јавното или здравјето и безбедноста при работа • **Сериозни повреди или смртни случаи:** Инцидентот или несреќата вклучува фатален исход или повеќе од едно лице добило сериозни повреди за кои е потребна хоспитализација; • **Значително загадување:** Инцидентот предизвикува значително загадување; • **Услов за правно известување:** Согласно некој важечки пропис се бара известување за инцидентот или несреќата до регулулаторот • **Принуден или детски труд:** Инцидентот вклучува принудна и детска работа. • **Насилство, вознемирување или експлоатација:** Инцидентот вклучува насилство и вознемирување, малтретирање, заплашување и/или експлоатација, вклучувајќи каква било форма на родово насилство и вознемирување. • **Јавно достапна:** Инцидентот или несреќата станаа, или најверојатно ќе станат јавно познати, било да е тоа преку медиумско покривање или на друг начин.

РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ
Прирачник за Известување за еколошки и социјални инциденти во НЛБ Банка АД Скопје

11.9. Излегување од трансакцијата

Во случај на неусогласеност, НЛБ Банка АД Скопје треба да продолжи со соработката со клиентот за да ги реши овие прашања во разумна временска рамка. Доколку клиентот не ги преземе потребните корективни мерки навремено или не го реши отвореното прашање за ESG загриженост, НЛБ Банка АД Скопје да преземе правни мерки за да ја намали нејзината изложеност на ESG ризиците поврзани со подзаемот или трансакција.

ИЗЛЕЗ ОД ТРАНСАКЦИЈАТА ДЕТАЛИ (чекор 9)	*За клиенти со висок ESG ризик кои подлежат на длабинска ESG анализа*
	Размислете за прашањата поврзани со ESG во Стратегијата за излез: Разгледајте ги ESG влијанијата при развивање на стратегија за излез од трансакција, ESG перформанси на клиентот и потенцијални обврски. **Ангажирање со клиенти кои не се усогласени:** Банката нема автоматски да ја прекине соработката – туку треба да се ангажира – со клиенти кои можеби целосно не ги исполнуваат условите. Ваквиот ангажман е предмет на условот клиентот да биде подготвен и да може да се усогласи со барањата на НЛБ Банка АД Скопје во дадениот временски рок.

	Активности заснованаи на проценката на ризик: Во зависност од нивото на ризик поврзан со воочената неусогласеност Банката може, да преземе една или повеќе од следните активности: • **Намалување на лимитот или изложеноста:** Да го намали лимитот или изложеноста кон клиентот • **Прилагодување на рочноста на трансакцијата:** да ја намали рочноста на трансакцијата • **Прилагодување на кредитниот рејтинг:** да изврши прилагодување на класификацијата на кредитниот рејтинг на клиентот или негово поставување на листата за набљудување • **Спроведување на акциони планови:** Банката може да побара од клиентот да спроведе временски акциони планови или • **Излезегување од односот со клиентот:** Доколку е потребно да излезе од финансискиот однос со клиентот.

12. Кратенки и дефиниции

Кратенки	Дефиниции
GHG (емисии на стакленички гасови):	Гасови кои ја задржуваат топлината во атмосферата, придонесувајќи за глобалното затоплување. Клучните стакленички гасови вклучуваат јаглерод диоксид (CO_2), метан (CH_4) и азотен оксид (N_2O). Во овој контекст, фокусот е првенствено на емисиите на CO_2.
Опсег 1 Емисии	Директни емисии на стакленички гасови (GHG) од извори кои се во сопственост или контролирани од организацијата, како што е согорувањето на горивото во електраните.
Опсег 2 Емисии	Индиректни емисии на стакленички гасови (GHG) поврзани со купување на електрична енергија, пареа, топлина или ладење што ги троши организацијата.
t CO_2/MWh	Метрички тони јаглерод диоксид испуштени по мегават-час (MWh) произведена енергија. Ова е вообичаена метрика за мерење на јаглеродниот интензитет на производството на енергија.
kg CO_2/m²:	Килограми јаглерод диоксид испуштен по квадратен метар површина на зградата. Оваа метрика најчесто се користи за мерење на јаглеродниот интензитет на проектите за недвижнини.
Енергетски сертификат- (EPC -Energy Performance Certificate):	Сертификат што обезбедува официјална мерка за енергетската ефикасност на зградата, што се користи за поставување цели за намалување на емисиите кај недвижнините.
Science Based Targets initiative (SBTi)-сценарио на 1.5 степени Целзиусови	SBTi им помага на компаниите да постават цели за намалување на емисиите усогласени со климатската наука за да го ограничат глобалното затоплување на 1,5°C над прединдустриските нивоа, според Парискиот договор. Сценариото од 1,5°C ги прикажува неопходните чекори за постигнување на оваа цел, фокусирајќи се на значително намалување на емисиите низ секторите за да се избегнат тешки климатски влијанија.
International Energy Agency (IEA), Net Zero Emissions (NZE) scenario	Сценариото за NZE на IEA поставува патека за достигнување на нето-нула емисии до 2050 година. Тоа вклучува стратегии како што се транзиција кон обновлива енергија, подобрување на енергетската ефикасност и користење на технологии за зафаќање на јаглерод. Целта е да се балансираат емисиите со напорите за отстранување, обезбедувајќи одржлива иднина со ниска содржина на јаглерод.

13. Преодни и завршни одредби

Овој акт стапува на сила по усвојување на документот од релевантните тела во НЛБ Банка АД Скопје.

14. Референтни документи

Политиката е поврзана со следниве интерни акти:
- Стандардни Мерила и постапки за одобрување трансакции на правни лица и трговец поединец во НЛБ Банка АД Скопје
- Политика за одобрување на пласмани на нефинансиски друштва во НЛБ Банка АД Скопје,
- Рамковна Методологија за класификација според еколошките и социјалните аспекти во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Еколошка и општествена категоризација на деловните активности според NACE и НКД кодови во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Еколошка и општествена категоризација на А категорија проекти во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за проценка на E&C факторите во рамките на финансиската анализа во НЛБ Банка АД Скопје
- Прирачник за MIGA Стандарди за изведба во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за спроведување на посети на клиенти за утврдување на еколошки и социјални аспекти во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Длабинска анализа на еколошките и социјалните фактори на НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Известување за еколошки и социјални инциденти во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за критериуми за технички скрининг на ЕУ таксономија во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Прв скрининг за ЕУ Таксономија по NACE и НКД кодови во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Листа на еколошка и социјална исклученост во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатството за Проценка на ризик поврзани со климатските промени и животната средина во НЛБ Банка АД Скопје
- Прирачник за собирање и проценка на податоци за емисиите на стакленички гасови во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатвство за целите на Парискиот договор на Обединетите нации во НЛБ Банка АД Скопје
- Упатство за Насоки на Обединетите нации за целите за одржлив развој во НЛБ Банка АД Скопје
- Прирачник EBRD Барањата за изведба во НЛБ Банка АД Скопје

Опсег на примена: сите вработени.

15. Изјава на старателот на интерниот акт за усогласување и потврдување на интерниот акт

„Јас, старателот на интерниот акт, гарантирам дека интерниот акт беше доставен за преглед, усогласување и потврдување до сите организациски единици во банката на коишто предложениот интерен акт, односно неговите измени има влијание и којшто е исто така потврден од нивна страна. Со нив интерниот акт е усогласен на начин што неговата содржина е јасна, во согласност со другите интерни акти на банката и не е во спротивност со другите интерни акти во банката “

Потписник и улога	Причина за потпис	Датум на потпис	Потпис
Гоце Вељаноски Сектор за Кредитни ризици	Подготвил		

Само за интерна употреба

Ана Нарашанова, Сектор за Кредитни ризици	Прегледал		

Надлежен орган, кој го усвоил документот: Надзорен Одбор

Во Скопје, Октомври 2025

Хедвика Усеник
Претседател на
Надзорен одбор